

др Анита Ковачић Поповић
др Војин Видановић

ПРИРУЧНИК

ЗА ПРИПРЕМУ, ИЗРАДУ И ОДБРАНУ ЗАВРШНОГ РАДА

2024.

ВЗШСС МЕДИКА
Београд
www.medika.edu.rs

САДРЖАЈ

Увод	03
Припрема завршног рада	04
Израда завршног рада	05
Структура завршног рада	06
Техничко упутство	08
Одбрана завршног рада	11
Прилог	12
Литература	13

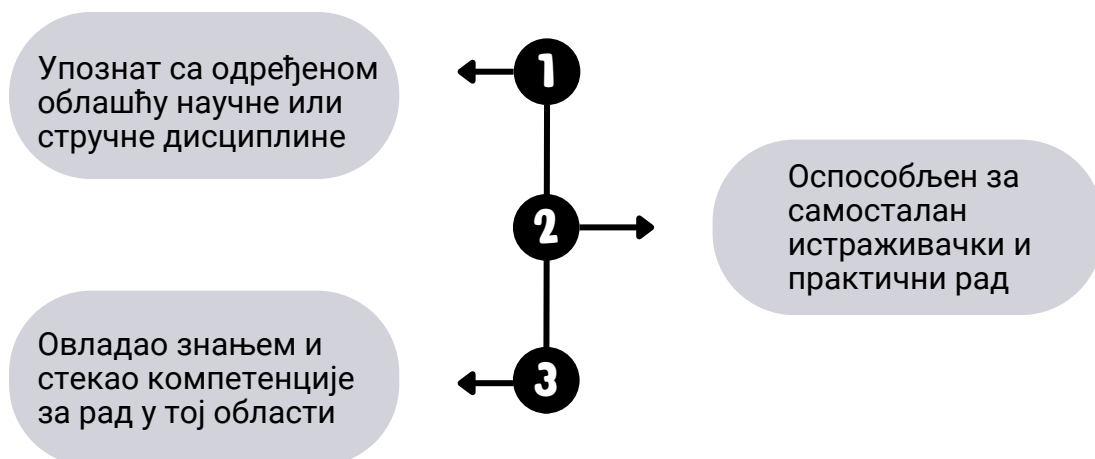
УВОД

Приручник за припрему, израду и одбрану завршног рада дефинише поступак пријаве, израде и одбране завршног рада у оквиру основног студијског програма Струковна медицинска сестра и Струковни физиотерапеут.

Завршни рад представља писани текст на изабрану тему. Писањем завршног рада студент показује да је савладао наставни план и програм основних струковних студија, стекао знање и оспособио се за његову примену. Одбраном завршног рада завршавају се основне струковне студије.

Сврха овог Приручника је да олакша студентима припрему и израду завршног рада, кроз јасне и прецизно дефинисане смернице.

Израдом завршног рада студент је:

Завршни рад представља рад стручног карактера у коме се студент упознаје са методологијом писања стручног рада.

Писањем завршног рада студент показује своју способност самосталног стицања нових сазнања.

Завршни рад треба да буде стручног карактера, оригиналан, систематичан и стилски јасан.

ПРИПРЕМА ЗАВРШНОГ РАДА

Студент може пријавити завршни рада након свих положених испита, успешно обављене стручне праксе, добијене сагласности од ментора на коначну верзију завршног рада и регулисаних финансијских обавеза.

ИЗРАДА ЗАВРШНОГ РАДА

Рок за израду завршног рада је шест месеци од дана пријаве завршног рада. Након истека наведеног рока, студент је у обавези да поново пријави завршни рад.

насловна страна
садржај
увод
главни део рада
закључак
литература
биографија

Прегледни рад се односи на критички приказ материјала који су већ публиковани, а тичу се истраживачког проблема.

Овакав рад треба да сумира ранија истраживања, утврди односе и представи наредне кораке. Пише се на следећи начин: увод, метод, теоријска разматрања, закључак, литература.

Студија случаја је рад који представља опис појединачног или више случајева уз теоријску дискусију ради доказивања нових спознаја, које се могу односити на начин решавања проблема, методолошки поступак, исход датог случаја. Студију случаја треба писати на следећи начин: увод, теоријски део, циљ и задаци, методе, технике и инструменти, етички аспект студије, приказ репрезентативног пацијента, дискусија, закључак, предлог мера, литература, прилози.

СТРУКТУРА ЗАВРШНОГ РАДА

Наслов завршног рада означава тему стручног рада, која је предмет истраживања. Наслов треба да садржи појмове који описују идеју и садржај рада. Он треба да буде кратак, јасан и информативан.

Насловна страна је прва страна рада и идентична је са корицама рада. Она садржи основне информације о раду и аутору, као што су: назив високошколске установе; студијски програм; назнака врсте рада; наслов рада; наставничко звање, академска титула, име и презиме ментора; име и презиме студента, број индекса; место и година израде рада.

Садржај се односи на текстуално нумерички приказ рада. У садржају се најчешће примењује декадни систем арапских редних бројева, који је систематичан и прегледан. Налази се пре увода.

Увод завршног рада даје назнаке о чему ће бити речи у завршном раду. Кратко и јасно се објашњава значај теме, наводе се познате чињенице и намена рада.

Теоријски део завршног рада представља разраду теме и пише се након проучене литературе. У овом делу рада потребно је дефинисати основне појмове који се односе на предмет рада. Овај део рада садржи више логички повезаних целина кроз наслове и поднаслове.

Проблему истраживања се приступа кроз теоријски приступ и претходна истраживања. Писање теоријског приступа проблему односи се на теоријске основе предмета проучавања и истраживања одабраног предмета. Ово је најдуже поглавље рада које даје критички преглед и наводи постојећа теоријска сазнања.

У делу претходна истраживања, аутор анализира ранија истраживања о проблему који истражује. На овај начин аутор критички процењује и износи свој став у односу на ставове других истраживача. Приказује ток проучаване појаве наводећи податке о аутору, предмету, времену, методама, узорку и резултатима до којих се дошло у досадашњим истраживањима.

Закључци представљају сажетак већ реченог који се може организовати у целовитом облику или у виду појединачних закључака. Ово је завршни део рада у коме се наводи само оно што је најбитније за предмет истраживања и дају предлози за наредне активности.

Литература. Како би рад био што потпунији и тачнији потребно је користити многобројну литературу. Наводе се референце само за радове који су коришћени. Редослед навођења литературе зависи од стила цитирања. Препорука је да се за здравствена истраживања користи Ванкуверски систем цитирања. При писању завршног рада потребно је користити најмање 30 библиографских јединица, од којих су већина истраживачки чланци и који нису старији од пет година. Наслов овог поглавља се не нумерише.

Прилози се дају у оригиналној форми у потпуности или у деловима. Овде се наводе документи, инструменти, обрасци, табеле, графикони или материјали који би оптерећивали текст, а коришћени су при изради завршног рада. Прилози се обележавају редним бројевима према редоследу појављивања у тексту. Наслов овог поглавља се не нумерише.

Биографија је документ у коме представљамо себе, своје знање и способности. Она треба да буде прегледна, читљива и са јасно наведеним подацима. У биографији се наводе: лични подаци, образовање, обуке, радно искуство и стечене вештине.

УЛОГА МЕНТОРА

Ментор може бити наставник стручно-апликативних предмета, који реализује наставу на основном студијском програму струковних студија. Ментор има важну улогу у свим фазама израде завршног рада. Он усмерава студента да правилно изабере и формулише тему завршног рада, препоручује литературу за израду завршног рада, конципира структуру рада и помаже око техничке обраде рада. Студент предаје коначну верзију завршног рада ментору. Ментор је дужан да у року од 30 дана прегледа рад и да студенту сугестије. Рад се сматра завршеним када студент добије сагласност ментора и тада припрема одбрану завршног рада.

ТЕХНИЧКО УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ЗАВРШНОГ РАДА

Насловна страна завршног рада треба да има одређену форму. То је прва страна која се не нумерише. Насловна страна садржи: назив високошколске установе (у заглављу, центрирано, велика слова, Times New Roman, 14pt); студијски програм (испод назива установе, мала слова, Times New Roman, 14pt); наслов рада (на средини, центрирано, велика слова, Bold, Times New Roman, 16pt); назнаку завршни рад (изнад наслова, центрирано, Times New Roman, 14pt); звање, академска титула, име и презиме ментора (испод наслова, лево равнање, Times New Roman, 14pt); име и презиме студента, број индекса (десно постављено од ментора, Times New Roman, 14pt), место и годину израде рада (доњи ред насловне стране, центрирано, Times New Roman, 14pt). Пример изгледа корица и прве насловне стране завршног рада дат је у Прилогу.

Садржај завршног рада приказује наслове поглавља и подпоглавља који су нумерисани. САДРЖАЈ се пише центрирано, великим словима, Times New Roman, Bold, 14pt. За креирање садржаја користи се функција References Table of Contents MicrosoftWord-a.

Обликовање текста. Текст се штампа једнострано, А4 формат, маргине горња и десна по 2 цм, а лева и доња по 2,5 цм. Рад садржи од 25 до 50 страна и пише се ћириличним писмом. Текст је поравнат са обе стране (justify), пише се Times New Roman, 12pt, а проред између редова је 1,5 lines (код фуснота – 1 lines). Свака страна, осим насловне, је нумерисана у средишњем доњем делу. За истицање текста користи се курзив (*Italic*), а за набрајање функција *Numbering* и *Bullets*. Сви наслови првог реда морају бити написани истом величином слова, а поднаслови се пишу мањим словима. Поголавља увек почињу на новој страни. Пасуси су увучени удесно за један табуларни размак, а између параграфа нема прореда. У тексту се скраћенице пишу у загради, после навођења њиховог пуног назива, а касније у тексту пише само скраћенивца без заграде. Пожељно је да листа скраћеница са објашњењем буде наведена на почетку рада. Рад се пише у трећем лицу једнине или множине. Реченице треба да су јасне, кратке и недвосмислене. Између речи и после интерпункцијских знакова има једно празно словно место. Водити рачуна да после првог дела заграде и наводника, као и пре другог дела наводника и заграде нема празно словно место, а наводници се у српском језику пишу: „“. Када су у питању сложенице, цртица се пише заједно са речима.

Цитирање и парафразирање. Цитирање је дословно преузимање туђих речи од других аутора. Цитати се обележавају са знацима навода, а цитирана референца се налази у тексту и у попису литературе према одређеном стилу цитирања. Плагијатом се сматра свако преузимање туђег текста без навођења аутора. Поред цитирања може се користити парафразирање, које подразумева препричавање текста аутора. Парафразирани део се не ставља под знаке навода и не означава бројем странице на којој се налази, али се обележава референцом. За цитирање се користе Ванкуверски и Харвардски систем цитирања.

Ванкуверски начин цитирања је нумерички. Референце су у загради обележене арапским бројевима по редоследу појављивања у тексту. Када се иста референца цитира више пута у тексту, она има исти број. У литератури се референце ређају по редоследу јављања у тексту.

Хардвардски начин цитирања подразумева да се на крају цитиране реченице у загради ставља презиме аутора, година издавања и број странице на којој се текст налази у оригиналу. У литератури се референце наводе по азбучном реду презимена аутора.

Слике, табеле и графикони. У склопу текста могу се приказивати слике, табеле и графикони.

Слике се постављају централно и треба да прате дати текст. Натпис слике се налази централно испод слике и садржи: редни број и назив, који се пише Times New Roman, 12pt, *Italic*. Када је слика преузета, онда се наводи цео извор. Могуће је извор навести и у фусноти. Пожељно је да слике буду доброг квалитета.

Табеле садрже податке приказане на прегледан начин. У тексту се позивамо на табеле, а дискусија табеле се налази изнад табеле. Табелу не треба делити на две стране. Све табеле су нумеришу арапским бројевима, имају наслов који се пише Times New Roman, 12pt, *Italic* изнад табеле. Ако је табела преузета, извор се цитира испод табеле. Због прегледности табеле пожељно је избегавати вертикалне линије. Испод табеле се ставља легенда где се објашњавају скраћенице дате у табели. У статистичким табелама сва поља морају бити попуњена, ако нема податка ставља се црта.

Графикони се нумеришу арапским редним бројевима, независно од табела, а реч гтафикон је написана *Italic*-ом . Сваки графикон има наслов који се пише испод графикона Times New Roman, 12pt. Текст у оквиру графикона треба да буде на српском језику, а дискусија графикона испод њега.

Литература. Попис референци (извора) у литератури зависи од изабраног начина цитирања.

Ванкуверски начин навођења литературе

1. Вуковић Д. Неједнакости у здрављу. У: Симић и сарадници. Социјална медицина. Београд: Медицински факултет, 2012.
2. Трипковић К, Младеновић Јанковић С. Фактори повезаности са гојазношћу школске деце у Београду. Здравствена заштита 2017; XLVI (3): 1–9.
3. Gontarev S, Kalac R. Association between Obesity and Socioeconomic Factors in Macedonian Children and Adolescents. *Advances in Life Sciences and Health* 2014; 1(1): 55–63.
4. Caetano de Souza MC. et al. Factors Associated with Obesity and Overweight in School- aged Children. *Text Context Nursing, Florianópolis*, 2014 Jul-Set; 23(3): 712–9. Доступно на: <http://dx.doi.org/10.1590/0104-07072014001740013> (Приступљено: 1. децембра 2016).
5. Илић Б. Детерминанте гојазности деце предшколског узраста. Докторска дисертација. Универзитет у Крагујевцу: Факултет медицинских наука, 2014.

Харвардски начин навођења литературе

- Gontarev, S., Kalac, R. (2014). Association between Obesity and Socioeconomic Factors in Macedonian Children and Adolescents. *Advances in Life Sciences and Health*, 1(1): 55–63.
- Вуковић, Д. (2012). Неједнакости у здрављу. У: Симић и сарадници. *Социјална медицина*. Београд: Медицински факултет.
- Илић, Б. (2014). *Детерминанте гојазности деце предшколског узраста*. Докторска дисертација. Универзитет у Крагујевцу: Факултет медицинских наука.
- Трипковић, К., Младеновић Јанковић, С. (2017). Фактори повезаности са гојазношћу школске деце у Београду. *Здравствена заштита*, XLVI (3), 1–9.

ОДБРАНА ЗАВРШНОГ РАДА

Подношење документације за одбрану

Након извршене провере досијеа студента, студент подноси документацију за одбрану завршног рада, која обухвата: попуњену пријаву одбране завршног рада, попуњен образац ШВ 50, један примерак тврдо укориченог завршног рад и четири примерка у меком повезу, завршни рад у docx формату послати на маил адресу студентској служби, један примерак уплатнице као потврду Уплате одбране рада и индекс.

Одбрана завршног рада

Одбрана завршног рада је јавна и обавља се пред Комисијом за одбрану завршног рада. Одбрану завршног рада започиње председник Комисије који констатује да су сви законски услови испуњени и отвара усмену одбрану рада читањем биографских података кандидата, као и одлуке Наставно-стручног већа струковних студија о именовању чланова комисије. Затим, студент усмено презентује рад у временском трајању до 15 минута. Приликом излагања, наводи основне податке о предмету истраживања, допринос завршног рада и могуће смернице за наредна усавршавања. Након усменог излагања, студент одговара на постављена питања од стране чланова Комисије у вези са темом рада, чије одговоре заснива на емпиријским чињеницама.

Записник

О одбрани завршног рада води се записник, у који се уноси оцена и подаци о току испита. Оцена се уписује у индекс студента и испитну пријаву.

Диплома

Студент завршава студије успешном одбраном завршног рада и издаје му се Уверење о завршеном одговарајућем степену студија, док се не изради диплома.

ПРИЛОГ

ВИСОКА ЗДРАВСТВЕНА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
„МЕДИКА“

Завршни рад

ЗДРАВСТВЕНА НЕГА БОЛЕСНИКА СА ОПЕКОТИНАМА

Ментор
Проф. др сци. мед. Марија Марковић

Студент
Ана Милић, 01/20

Београд, 2021. година

ЛИТЕРАТУРА

1. Kundačina M, Bundur V. Akademsko pisanje. Užice: Učiteljski fakultet, 2007.
2. Lapčević M, Žigić D, Ivanković D. Metodologija naučnog istraživanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Beograd: AS, 2002.
3. Правилник о поступку припреме, пријаве, израде и одбране завршног рада студента (2019). Висока здравствена школа струковних студија Медика, Београд.
4. Suzić N. Pravila pisanja naučnog rada: APA I DRUGI STANDARDI. Banja Luka: Panevropski univerzitet „APEIRON“, 2012.
5. Видановић И. Упутство за писање и одбрану дипломског рада. Београд – Бања Лука, 2004.
6. Vuković M., Štrbac N. Metodologija naučnih istraživanja. Univerzitet u Beogradu: Tehnički fakultet u Boru, 2019.
7. Стојановић Јовановић Б. Водич кроз процедуре одобравања, израде и одбране мастер рада. Београд: Висока здравствена школа струковних студија Београд, 2020.

Наставно-стручно веће струковних студија Високе здравствене школе струковних студија Медика је на седници одржаној 07.03.2024. године, донело одлуку да се *Приручник за припрему, израду и одбрану завршног рада* прихвати као водич за израду завршног рада.